כ: לא יחפור פרק שני בבא בתרא

דלית בה שיעורא. פירוש דאין שיעור לחפיפה למעט מפותח טפח ולא גרסינן כדתנן דמה ענין זה לשיעורי שבת אלא וכדתנן בו"ו וה"פ ואמאי מלא ממעט הא כי שקיל חפיפה כשיעטרך לו יסיר גם המלה כדי שלא יזיק את הכותל והא מייתי וכדתנן כלומר דמיירי גמי דלית ביה כדי ליתן בין פיים לחבירו דאין ראוי לכלום ולא שקיל ליה ואית ספרים דלא גרסי חפיפה גופיה תיתוק אלא גרסינן ותיפוק ליה משום חפיפה כלומר ותיפוק ליה שיסיר המלה כשיסיר חפיפה ומשני דלית בה שיעורא כדתנן כו' ולא שקיל ליה:

ושל חמור שלש מן האיצטרובלא. פי' רבינו חננאל דבשל חמור ליכא טרייתא דאין חמור עוקן בה אלא חמור קורא לגנין העצים הנופלים את הריחים כמו שמצינו דעצים הנופלים נקראים חמור כמו העץ שהמטה מוטלת עליו כדתנן (כלים פי"ח מ"ג) נקליטי המטה וחמור טהורים וכן העץ הסובל שילה מיהה ומגדל נקרא חמור דתנן[1] חמור שתחת המלבן וספסלים שתחת הרגלים טהור וכן עץ שהנפח סומך עליו נקרא חמור דתנן (שם פי"ד מ"ג) חמור של נפחים (1) טומאים וכן הריחים הכנין עשוי כמין כפא ועליה ריחים וזהו איצטרובל ואדם יושב כנגד במקום גבוה ורגליו (1) מרווחות למטה ומסבב הגלגל ברגליו וטוחן ולית ביה טרייתא אלא קול בעלמא אבל בריחים שאדם טוחן בידיו או בגופו אית ביה נדנוד והיא טרייתא ולר"י נראה דשל חמור נמי טוחן ביד אלא (2) כשהוא על גבי בגין כדתנן בתס' זבים בפרק רביעי חמור של ריחים ושל יד והא דתניא בתוספת' כפ' קמא דמכילתין מרחיקין הריחים של יד שלשה מן הבשר שהן מרבע מן הבשר ושל חמור שלשה מן האיצטרובל שהן מרבע מן הקלת לא משום דבשל חמור אין טוחנין ביד אלא סתם של יד אין בהן חמור אלא ע"ג קרקע ולכך קתני בתר הכי ושל חמור אבל תרוייהו טוחנין ביד: **שמע** מינה בליא דתנור טפח. הא דלא קאמר נמי לעיל ש"מ שבבן דריחים נמי טפח לפי שהיה פשוט להם אין היה: **תנור** דידן בבירה דנחתומין דמי.

כל אחד היה עושה תנור שלו כפי מה שהיה רוצה גדול או קטן אבל כירות של נחתומין היו כולן שוות והיו בקיאין בהן ונפקא מינה למקח וממכר: **מאי** שנא רישא ומאי שנא ביאא. השתא ס"ד דתיוקות דסיפא היינו שבאין לקנות בחנות ומשום הכי פריך מ"ש אבל מפטים וריחים לא פריך דאין שם נכנסין ויוצאין דמי שיש לו מטין לטוחן טוחן לבעל הריחים (2) וכן פטים:

דלית בה שיעורא [6]כדתנן חרם כדי ליתן בין פצים לחבירו כלי חרס חזי ליה [7]דמיטנף חזי לאומנא [8]דמנקב ספר תורה חזי למקרא [9]בבלוי והא בעי גניזה [10]שם תהא גניזתה [11](ואמר) רב [12]בכל עושין מחיצה חוץ ממלח ורבב ושמואל אמר אפילו מלח אמר רב פפא ולא פליגי הא במלח סדומית הא במלח איסתרוקנית והשתא דאמר רבה עושה אדם שני צבורי מלח ומניח עליהם קורה שהמלח מעמדת את הקורה והקורה מעמדת את המלח אפי' מלח איסתרוקנית ולא פליגי הא דאיכא קורה הא דליכא קורה: מרחיקין את הריחים ג' מן השכב שהן ארבעה מן הרכב וכו': מאי טעמא [13]משום טיריא והא תניא ושל חמור שלשה מן האיסטרוביל שהן ארבעה מן הקלת התם מאי טיריא איכא [14]אלא משום קלא: ואת התנור שלשה מן הבליא שהן ארבעה מן השפה: אמר אביי שמע מינה כליא דתנור טפח נפקא מינה למקח וממכר: **מתני'** [15]לא יעמיד אדם תנור בתוך הבית אלא אם כן יש על גביו גובה ארבע אמות היה מעמידו בעלייה צריך שיהא תחתיו מעזיבה שלשה טפחים ובבירה טפח [16]ואם הזיק משלם מה שהזיק ר' שמעון אומר לא אמרו כל השיעורין האלו אלא שאם הזיק פטור מלשלם [17]לא יפתח אדם חנות של נחתומין ושל צבעין תחת אוצרו של חבירו ולא רפת בקר [18]באמת ביין התירו אבל לא רפת בקר: **גמ'** והתניא בתנור ארבעה ובבירה שלשה אמר אביי כי תניא ההיא [19]בדנחתומין [20]דתנור דידן כי כירה דנחתומין (6): לא יפתח חנות וכו': [21]תנא [22]אם היתה רפת (7) קודמת לאוצר מותר [23]בעי אביי כיבד וריבץ לאוצר מהו ריבה בחלונות מהו (8) אכסדרה תחת האוצר מהו בנה עלייה על גבי ביתו מהו [24]תיקו בעי רב הונא בריה דרב יהושע תמרי ורמוני מאי [25]תיקו: באמת ביין התירו וכו': תנא [26]ביין התירו מפני שמשביחו ולא רפת בקר מפני שמסריחו אמר רב יוסף [27]האי דידן אפילו קוטרא דשרגא נמי קשיא ליה א"ר ששת [28]ואספסתא כרפת בקר דמיא: **מתני'** [29]חנות שבחצר יכול למחות בידו ולומר לו איני יכול לישן מקול הנכנסין ומקול היוצאין [30]אבל עושה כלים יוצא ומוכר בתוך השוק [31]ואינו יכול למחות בידו ולומר לו איני יכול לישן לא מקול הפטיש ולא מקול הריחים ולא מקול התינוקות: **גמ'** מ"ש רישא ומ"ש סיפא אמר אביי סיפא אתאן לחצר אחרת א"ל רבא אי הכי ליתני חצר אחרת מותר אלא אמר רבא סיפא

מתני' ולא מקול התינוקות. קא סלקא דעתך תינוקות הבאים לקנות יין ושמן וכל דבר הנמכר בחנות: **ריפא.** דקתני יכול לומר איני יכול לישן מקול הנכנסין והיוצאין וסיפא קתני אינו יכול לומר לו איני יכול לישן מקול התינוקות: סיפא

לא מאי: תמרי ורמוני. דלא מזיק להו הבלא אצר זה בארצרו מהו. מי אמרי' הואיל וכבר אצר בה תמרי ורמוני עדיין דעתו לאצור שם חבואה ולא יפתח או דילמא הואיל ועדיין לא אצר דבר דמזיק לו הבלא מצי למפתח דהוה ליה קדים תיקו: באמת ביין התירו. לפתח חנותו תחת אוצר של חבירו מפני שמשביחה הבלא והעשן: האי יין דידן אפי' קיטרא (דשרגא). עשן הנר קשה ליה: ואספסתא. חזיז למיתן תחת אצר יין של חבירו שהוא מתחמם מחמת שהוא לח ומפריח וכרפת בקר דמי: **פיסקא** חנות שבחצר השותפין. אם רוצה חבירו לפתוח שם חנות יכול חבירו לעכב עליו ולומר ליה איני יכול לישן מקול הנכנסין ויוצאין בחנות לקנות אבל רשאי לעשות כלים בתוך החצר ויוצא ומוכרן: ולא מקול התינוקות. משמע ליה עכשיו תינוקות שבאין לקנות מבני חפצים כעין שרגילין בני אדם לשלוח תינוקות בשליחותן מש"ה מקשה ליה בגמ' מ"ש רישא דקתני יכול חבירו לפתוח ולומר לו איני יכול לישן מפני הנכנסין והיוצאין ומ"ש סיפא דקתני אין יכול לפתוח בידו לא

[1] נראה ל"ל חוץ מרבע ומלח דבר משום שיתך כשמתחמם ומלח נמי מפסר כמים. [2] [אולי ל"ל והני ריחים של חמור מרחיק ג' טפחים מן האמוריביל יד' מן הקלת ולהתחתן שקרק אבל קרי אלעזריביל ולרבע קרי קלת]. [3] [ונראה דל"ל דפחות מן השיעור הזה יכול חברו למקחו ולעבוד עליו אבל כשמרחיק כשיעור זה אינו יכול למקחו ולעבוד עליו]

[1] [ונראה דל"ל חוץ מרבע ומלח דבר משום שיתך כשמתחמם ומלח נמי מפסר כמים]. [2] [אולי ל"ל והני ריחים של חמור מרחיק ג' טפחים מן האמוריביל יד' מן הקלת ולהתחתן שקרק אבל קרי אלעזריביל ולרבע קרי קלת]. [3] [ונראה דל"ל

עין משפט נר מצוה

כא א ב מיי' פי"ו מהל' טוען מת הלכה ד: **כב** ג ד מיי' שם הל' כ: **כג** ה מיי' פי"ח מהל' שבת הל' כח סמג לאוין לא תעלם סה טוש"ע ח"מ סי' שפב סעיף ה הסמיטו הא המלח וכיבר ע"ש: **כד** ו ז מיי' פי"ט מהל' שמירת הנפש הל' ג סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קנה סעיף ז: **כה** ח ט מיי' שם הל' יח סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קנה סעיף ח: **כו** י מיי' שם הל' יב טוש"ע שם סעיף ב: **כז** כ מיי' שם הל' יח טוש"ע שם סעיף ח: **כח** ל מיי' שם הל' יב טוש"ע שם סעיף ב: **כט** מ נ ס מיי' שם הל' יג טוש"ע שם סעיף ג: ל ע פ צ מיי' שם הל' יב טוש"ע שם סעיף ב: **לא** ק מיי' שם פי"ו הל' יב סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קנ סעיף ב:

מוסף רש"י

בין פצים לחבירו. כשמקדמין פלימין ומתודים יקורות ופוסין פוסר של קורות על הארץ יש חלל בין זה לזה, סומכן מתחתיו שלא יפלימו פתחים ופלימי תלמות הקטנים בתוכה וכן של בין ושתרין פותחים למטה ולמעלה ומסמר ריחות, ופצמים שהן קלרין כרוחב ומוציאין שנים זה כלד זה ולרוץ להוציאן כשיה שלא יהא זה נמוך מזה ולא יהו עקומים וכשאחד נטיה נותן לתחתיו מרם לו אבן להשוותו, לו כשלין ד' כריחב שניהם מגדילן זה מזה מעט וטוחן חרסים דקים כיעיסה (ביצה לט:). **לא יעמיד אדם תנור בתוך הבית.** כגי העיר מעכנין עליו, שלא תנער הלם בתקרה (ב"ק מא:). **מעזיבה.** טיח של סיד על תקרה ודומה לו נספר עזרא (נחמיה ג) ויעזבו ירושלים עד החומה (שם). **ובבירה.** שפחתה מתנור (שם) שאין הישר שבה גדול (ב"מ קיח:). **טפח.** מעזיבה יהא תחתיה (שם). **ואם הזיק.** שגלה הכיס והגליף את שכיבי (שם). **חנות של נחתומין.** תוכר לחם, שמקיקין שם פור תמיד (רש"ל יח:). **תחת אוצרו.** עליה שלוכין בה תבואה ישמן יין והבאנן קשה לכן (שם). **ולא רפת בקר.** כרח קשה לכן (שם).

רבינו גרשום

ומשני דלית ביה שיעור. מש"ה לא חייש: בין פצים לחבירו. כגין שסומכין את הקורות המרוצעות על הקרקע כדי שלא יעקלו ומשיטין תחת הקורה תחיכה של חרס לסומכן כמו שאנו רגילין לעשות בארבים: וכלי חרס נמי חזי ליה ושקל ליה ואמאי מעטו בחלון דאגב דצריכי לכלי נקט ליה עם המלח. ומשני דמיטנף דלא חזי: חזי לאומנא. לקבל בו דם: שם תהא גניזתו ומבטל ליה ולא שקל ליה: רבב. שומן: מחיצה. אי לענין שבת אי כמני הטומאה: מלח נמי פ) מפסר כמים. מלח סדומית שעב הוא ואינו יפה ודאי עושין בו מחיצה לענין שבת משום דקא מבטל ליה ולא חזי אבל מלח איסתרוקנית שדק הוא לא מבטל ליה ואין עושין בו מחיצה: עושה אדם. לגבי מבר. וקורה מעמדת את המלח שמבכשתו ומגנה עליו מן הנשמים. הא דאיכא קורה עושין בו מחיצה מפני שהקורה מעמדתו: **פיסקא** משום טירא. שמודעינ הכותל מחמת בנין הרחיים הקבועין סמוך לכותל ד"א טירא המיית הרחיים קשה לכותל. ודני רחיים ג) שמחיצר מחזיר בנין האצטרוביל קרי התחתון שכב הרחיים של חמור וכבר קרי קלת: מאי טריא איכא הא לא קבע בגינו בקרקע ולא מזעזע הקרקע ואמאי מרחיקין אלא משום קלא של רחיים שקשה לכותל מרחיקין הכא נמי משום קלא: לא יעמיד אדם חנור בתוך הבית. אם העליה שעל גבי בית היא של חבירו אא"כ יש על גביו אם לא תנור רעד העליה ד' אמות מפני הלהב שלא יגליך העליה: היה מעמיד. התנור בעליה שלו ותחת העליה בית של חבירו לא יעמידנו עד שיהא תחתיו מעזיבה ג' טפחים כדי שלא יזיק לבית של חבירו. ואפ"ה אם הזיק משלם מה שהזיק רפחות מן השיעור הזה ג) אין יכול לרחקו אבל מן השיעור הזה

מסורת הש"ס

ה) שבת פכ. ביצה לט:. **ב)** [ל"ל אמר"]. **ג)** ב"ק קח: ב"מ קיח:. **ד)** לעיל יח:. **ה)** [כלכלים פ"ב מ"ב ומהרומות פ"ב מ"ח ובמס' עכ: ומסכה מיתה באמת אמרו]. **ו)** ני' מ"ת [לפי פי' תוס'] ותנור. **ז)** [לעיל יח:]. **ח)** [כסמ"ס ל"נ מי' אבל]. **ט)** [כסמ"ס אבל אינו יכול]. **י)** [קונט רס"ם]. **כ)** ל"ל דתניא. רש"ש.

גליון הש"ס

רש"י ד"ה מלח סדומית עבה וקשה כאבן. עי' פרש"י ביצה לט ע"ש ד"ה סדומית ונ"ל הכא ע"כ ביים ובאין כרש"י הוא על מלח איסתרוקנית. וכן כשוין אפי' מלח איסתרוקנית ולא פליגי ל"ל אפי' מלח סדומית.

הגהות הב"ח

(א) גמ' כי כירה דנחתומין דמי לא: **(ב)** שם רפת בקר קדימת: **(ג)** שם ריבה בחלונות מהו בנה בע"ש ד"ה בדומית ונ"ל הכא ע"כ ביים ובאין כרש"י הוא על מלח איסתרוקנית. וכן כשוין אפי' מלח איסתרוקנית ולא פליגי ל"ל אפי' מלח סדומית.

(ד) גמ' כי כירה דנחתומין דמי לא: **(ה)** ד"ה כרפת וכו' אבל לא מתחמם ל"ל תוס' ד"ה וכל וכו' על נפחים טמא וכו': **(ו)** בא"ד ורגלי מתרוחות למטה ומסבב: **(ז)** בא"ד שיתן ביד אלא שהוא כל"ל ואית ביד מתוק: **(ח)** ד"ה מלי ומי לבעל הריחים וטוחן וכן פטים:

לעזי רש"י

צירק"א. מפגות עץ המקיפה אבן הריחיים. שרדיינ"ר"ר [טרינטיא"ה]. אבריכת. [מעשן שדרכו מכניסים תיבר לריחיים וכדומה].

רבינו גרשום (המשך)

יכול חבירו לעכב עליו אבל מן השיעור הזה אין יכול לדחקו: והתניא בתנור. בעינן ד' טפחים ובבירה ג' והיכי קתני מתני' היה מעמיד בעליה עד שידא תחתיו ג' ובבירה עשה כי תניא ההיא שיעור גדול בבירה ותנור של נחתומין משום דאיכא היסק גדול לא סני אלא באותו שיעור דתנור דידן לא בעי אלא ג' טפחים בכירה של נחתומין: **פיסקא** בעי אביי כיבד וריבץ לאוצר. שהיה בדעתו לשום שם חבואה ולא הספיק לשום שם חבואה עד שבנה אידך רפת בקר שלו מהו. מי אמרי' הא שכיבד וריבץ כמאן דכבר אצר שם חבואתו דמי ולא היה רפת קודם. ומאחר שכיבד וריבץ זה לא יפתח אידך רפת שלו ואם ת"ל הואיל דכיבד וריבץ זה לא יפתח אידך רפת בקר הא קמיבעיא לן ריבה חלונות באוצר כדי שיכנס הרוח באותן חלונות כדי לייבש חבואתו מהו. מי אמרי' הואיל דריבה לא יפתח אידך רפת בקר או דילמא הואיל דעדיין לא אצר בו כמו דלא עביד ולא כלום הוא ומצי למפתח דהוי ליה קדים: בגה עליה על גבי בית. סתם דלא ידעי אי לצורך אוצר בגאר או

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com